

Gemeente
Altena

Wandel- en fietsroutes voor jong en oud

Speciale feestuitgave 'Vijf jaar Altena'

Vijf nieuwe routes

Zoek de Big Five van Altena

De Biesboschlinie: erfgoed, water en natuur

Dit routeboekje werd gemaakt samen met:

VVV Biesboschlinie, Brabants Landschap, Puur uit Altena, Oorlogsmuseum Veen, Staatsbosbeheer, Peter van der Ven, Marloes Kiezebrink, Van Helden Tweewielers, familie Vos, Stichting Wielerevenementen Aalburg, WTC Hank, Klompenmakerij den Dekker.

Met fotografie van o.a. Berny Schop, Prisca Visser, Lianne Verbeek - van Wette, Alfons van Bokhorst en Bart Pörtzgen.

Voorwoord

maart 2024

Vijf jaar gemeente Altena

Gemeente Altena bestaat vijf jaar en dát mag gevierd worden! Ik kan u wel vol trots vertellen over alle bijzondere plekjes van ons mooie Altena, maar het allerbeste is het natuurlijk om dit zelf te beleven. En hoe kan dit nu beter dan in de wandelschoenen of op de fiets te stappen?!

Dit mooie boekje met vijf nieuwe routes is speciaal voor het eerste lustrum ontwikkeld door VVV Biesboschlinie, in samenwerking met lokale organisaties. Maak op een sportieve manier (nog beter) kennis met onze weidse polderlandschappen, slingerende dijken, waterrijke uiterwaarden, havens, Biesbosch, monumentale panden en de gezelligheid en rijke historie van 21 dorpskernen. Volg de gloednieuwe kinderroute met speur- en sportopdrachten in het Almbos (hebben jullie de kleurplaat in dit boekje al ontdekt, kids?). Een andere route voert langs het oorlogsverleden in de regio en ook komen we langs ondernemers die heerlijke streekproducten aanbieden. Er is een grote Ronde van Altena uitgezet die door alle 21 parels van kernen loopt en een route die geschikt is voor wandelwagen en rolstoel. Door het scannen van de QR-codes in dit routeboekje krijgt u allerlei tips over natuurgebieden, restaurants, de komende activiteiten in Altena, andere mooie routes en het Unesco Werelderfgoed. En gaat u ook mee op zoek naar de 'Big Five van Altena'?

Met sportieve groet,

Egbert Lichtenberg,
Burgemeester gemeente Altena

Op pad in Altena

Kom genieten in de Biesboschlinie

Deze gids voert je langs bekende en onbekende plekken in Altena. Smaakt dat naar meer? Ons toeristisch bureau VVV Biesboschlinie verzamelde nog veel meer leuks. Op Biesboschlinie.com vind je allerlei ideeën voor uitjes in je 'eigen achtertuin' en achtergrondinformatie over erfgoed in Altena of zoals we dat toeristisch noemen: Biesboschlinie.

Unesco Werelderfgoed

Voor Unesco Werelderfgoed hoef je niet ver te reizen. De Nieuwe Hollandse Waterlinie is een eeuwenoude, unieke verdedigingslinie. Ze strekt zich dwars door Nederland uit over meer dan 85 kilometer van noord naar zuid, van het eiland Pampus bij Amsterdam tot aan de Biesbosch. Het zuidelijkste puntje van de linie vind je hier, in Altena. En daar zijn we trots op!

Eten & drinken

Fijne locaties om even op te laden en bij te tanken: horeca in overvloed! Koel af met een verfrissend drankje in de zomer, verwarm jezelf met een stevige maaltijd in de winter. Er is voor ieders smaak wat te vinden.

Bijzondere natuurgebieden

De gemeente Altena is rijk aan natuur. Van uiterwaard tot recreatiebos of nationaal park, je vindt het hier allemaal. Maak een ontdekkingstocht en zoek naar bijzondere plantensoorten, vaar door ontpolderd gebied, of misschien spot je onze Big Five wel!

Wandelen, fietsen en kanoën

De zon die door de bomen schittert. De geur van pasgevallen regen. De dieren ontwaken of trekken zich juist langzaam terug voor de nacht. Maak een tocht te voet, met de fiets of over het water en word écht een met de natuur. Plan je route en ga op pad om Altena te ontdekken!

Agenda

Ook voor bruisende evenementen hoef je niet ver te gaan. Drakenboottraces, nostalgische markten of stadswandelingen: er is genoeg te beleven.

Een overzicht vind je in de agenda op www.biesboschlinie.com

Scan
voor de
agenda

Fietsroute – Toerist in eigen streek

Ontdek de verborgen schatten

Nederland ontdek je met de fiets! Maar gek genoeg doen we dat alleen als we andere regio's bezoeken. Thuis gebruiken we de fiets vooral functioneel: op weg naar school, werk of voor de boodschappen.

Laat je verrassen en speel voor toerist in je eigen gemeente! Bezoek de klompenmaker, ontdek waar hij zijn hout vandaan haalt en geniet van het prachtige landschap waar je doorheen fietst. Je krijgt gegarandeerd een hele nieuwe kijk op je woonomgeving.

Fietsroute - Toerist in eigen streek (39 km)

S Startpunt: Natuurpoort Fort Altena nabij knooppunt 40, Tol 8, Werkendam

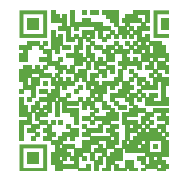
40 Knooppunten: 40 - 56 - 54 - 52 - 50 - 51 - 59 - 57 - 53 - 67 - 71 - 41 - 40

Scan
voor de
digitale route

Tip!

Leuk om te lezen is de blog van Prisca Visser, die tijdens haar ontdekkingstocht door Altena het Duyls bos bezocht. Wijk hiervoor tussen knooppunt 56 en 54 van de route af.

Kabouteroute Almbos

Speur mee en zoek de klompjes van de kabouterkinderen

Op een dag was kabouter Klompenmaker hard aan het werk met een grote bestelling kabouterklompjes in allerlei vrolijke kleuren. Het was kabouterschoolvakantie en zijn kinderen verveelden zich. Hij maakte wat extra klompjes en besloot een leuke route uit te zetten in het bos voor zijn kinderen en hun vriendjes, zodat ze iets leuks te doen hadden. De route gaf hij aan met de vrolijk gekleurde klompjes en bij elke stop verzoon hij een opdracht. De opdrachten waren leuk en leerzaam voor de kabouterkinderen, die moeten tenslotte heel goed kunnen rennen, bomen herkennen en veel over de omgeving weten. De kinderen hebben de hele vakantie heerlijk in de natuur gespeeld, en kabouter Klompenmaker kon eindelijk zijn werk afmaken.

De kabouter vakantie is voorbij, maar de route is er nog steeds, voor een volgende vakantie. En goed nieuws, de kinderen in Altena mogen de route het hele jaar ook gebruiken. Doe je mee?

In samenwerking met Brabants Landschap.

Kabouteroute Almbos (1 km)

Startpunt: Parkeerplaats kruising Wilgenhof/Parallelweg Giessen

Scan
voor de
digitale route

Tip: toegankelijke routes

De route in het Almbos is geschikt om ook met een wandelwagen te lopen. We tippen je graag extra wandelingen in de natuur die ook met wandelwagen of rolstoel toegankelijk zijn:

Verhard pad Pompveld van Brabants Landschap (3,3 km)

Startpunt: Hiervoor kun je parkeren langs de weg ter hoogte van Eendenveld 14 of Midgraaf 27 in Babylonienbroek.

Je kunt hier met de rolstoel het verharde pad volgen, vervolgens neem je dezelfde weg weer terug.

Let op!

- Het rolstoelpad is niet bewegwijzerd, maar duidelijk herkenbaar.
- Het pad sluit aan beide zijden aan op openbare, verharde wegen.
- Honden zijn aangelijnd toegestaan.

Rondje Nationaal Park de Biesbosch van Staatsbosbeheer (2,5 km)

Startpunt: Parkeerplaats aan het einde van de Spieringsluis in Werkendam

Je kunt hier eenvoudig de aangegeven 'wandelpooppunten' volgen:
94-62-97-80-93-94

Kleurplaat

Herken jij de vijf
bijzondere gebouwen?

Fietsroute - Zichtbaar verleden

Sporen van de Tweede Wereldoorlog

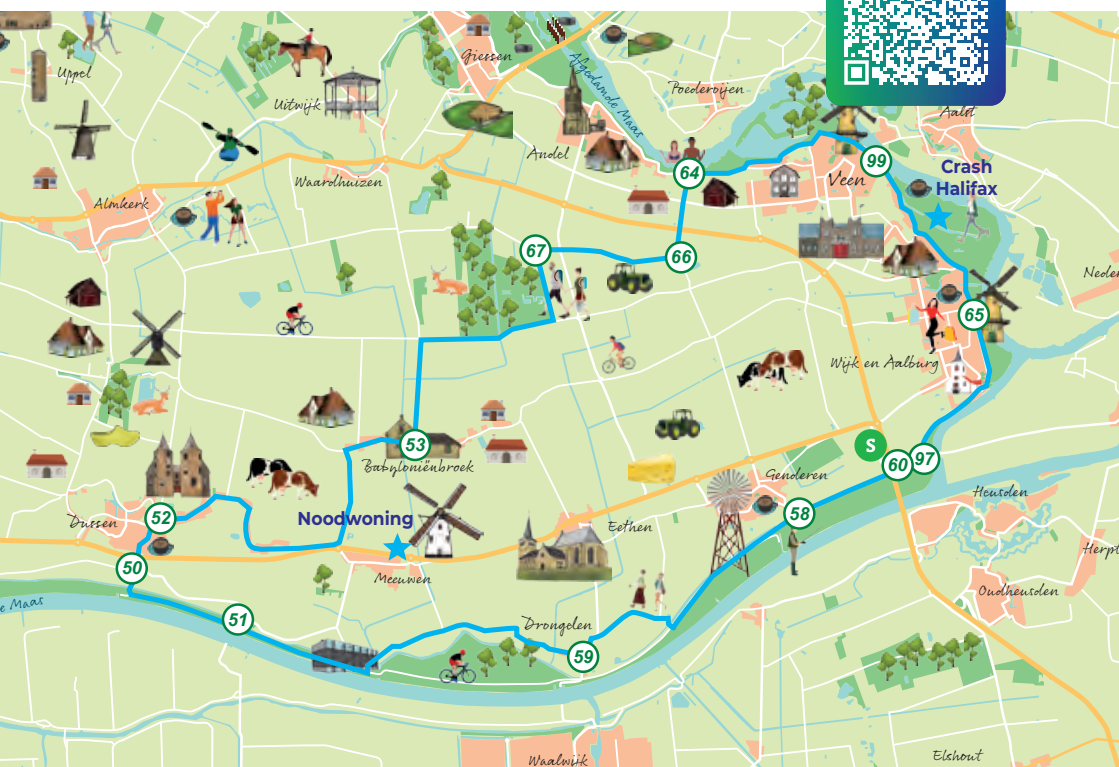
Altena is onderdeel van Unesco Werelderfgoed Hollandse Waterlinies. In het landschap zijn de forten, de vesting van Woudrichem en de vele kazematten duidelijk zichtbare sporen van een militair verleden. Maar wist je dat de Tweede Wereldoorlog ook een stempel heeft gedrukt op het landschap? Veel minder zichtbaar, maar als je het eenmaal weet, kan je er niet omheen. Tijdens deze fietstochten ontdek je de minder opvallende sporen van de oorlog, en maak je kennis met persoonlijke verhalen die zich hier hebben afgespeeld. Leer over liniecrossoers en Merwedegijzelaars en wist je dat er in Altena diverse vliegtuigen zijn neergestort in de oorlog?

Fietsroute A - Zichtbaar verleden (36 km)

S Startpunt: de Kromme Nol in Wijk en Aalburg

40 Knooppunten: 60 - 97 - 65 - 99 - 64 - 66 - 67 - 53 - 52 - 50 - 51 - 59 - 58 - 60

Scan
voor de
digitale route

Scan
voor de
digitale route

Fietsroute B - Zichtbaar verleden (31 km)

S Startpunt: Docks Visserhang, Visserhang 2 in Hank

40 Knooppunten: 18 - 19 - 54 - 56 - 40 - 25 - 23 - 30 - 22 - 12 - 14 - 18

Fietsroute – Smakelijke streek

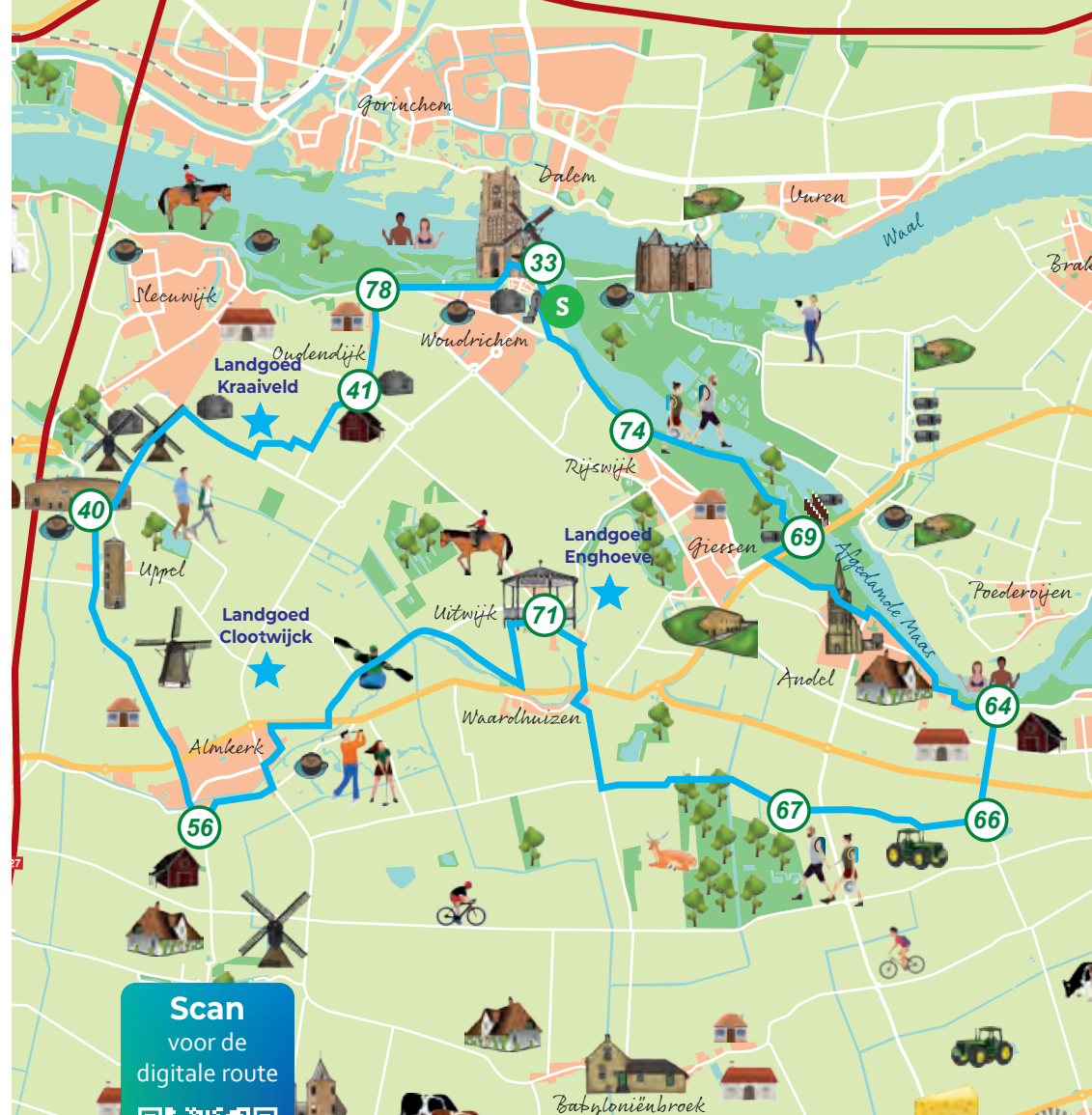
Proef de maaltijd van morgen

Het eiland Altena is rijk aan natuur en cultuur, maar heeft daarnaast een bloeiend platteland, met een grote en innovatieve landbouw- en agrofoodsector. De gemeente is samen met deze sector op weg naar 'de maaltijd van morgen'. Die is gezond geproduceerd, duurzaam geteeld en komt zonder verspilling van de boer naar jouw bord. Tijdens deze fietstocht maak je kennis met al het mooie wat onze boeren te bieden hebben - zowel mooie streekproducten als prachtige landschappen. We tippen je daarnaast enkele initiatieven, waar je de maaltijd van morgen kunt zien, proeven én beleven.

Fietsroute - Smakelijke streek (32 km)

S Startpunt: Parkeerplaats Schapendam, Sluis 2 in Woudrichem

40 Knooppunten: 33 - 78 - 41 - 40 - 56 - 71 - 67 - 66 - 64 - 69 - 74 - 33

Tip

Ontdek lokale producten op de landgoederen Kraaiveld, Enghoeve en Clootwijk. Kraaiveld biedt een speciale plek voor (jong)volwassenen met een verstandelijke beperking en verkoopt biologische gewassen en seizoensproducten. Beleef de lokale cultuur en ondersteun duurzame landbouw bij deze unieke landgoederen.

Wist je dat

Wist je dat in Altena veel producten direct bij de boer te koop zijn? Naast aardappelen, groente, fruit, vlees en eieren ook bijzondere producten als geitenijs en buffelmozzarella.

Wielerroute - Ronde van Altena

Fantastisch fietsen

Een wielerroute langs alle 21 kernen van de gemeente Altena. Toer over dijken, door dorpjes en dwars door de polder, langs de vesting en door de Biesbosch. Spreek af met vrienden, fiets gezellig samen, tank bij op een terrasje en geniet van alles wat onze mooie gemeente te bieden heeft.

Wielerroute 80 km —

Wielerroute 105 km (inclusief lus door de Biesbosch)

Startpunt: Gemeentehuis Altena, Sportlaan 170 Almkerk

GPX

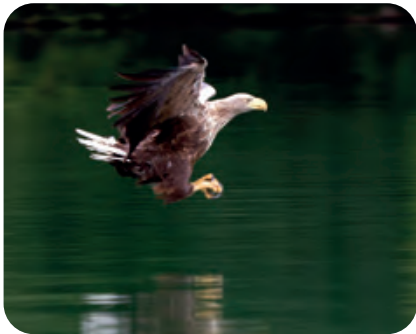
80 en 105 km
route

Big Five van Altena

Zelfs voor een safari kun je in Altena terecht

Heb je al eens kennisgemaakt met de 'Big Five' van Altena? Vijf opvallende dieren die je onderweg zomaar kunt tegenkomen. Onze 'Big Five' is heel divers: een bijzondere soort die hier graag verblijft, een soort die hier 'gewoon' ingehuurd wordt als natuurlijke grasmaaier. Gewoon, maar o zo belangrijk waar veel ruimte voor de rivier nodig is. Heb jij ze alle vijf al ontdekt?

1 Zeearend

De grootste roofvogel van West-Europa is hier een vaste gast. Sinds 2012 bouwt hij zijn nest in de Biesbosch. Vanwege zijn formaat staat de zeearend ook wel bekend als 'vliegende deur'. Maar hoe stoer hij ook lijkt: blijf op afstand. De vogels zijn, zeker in de broedperiode, heel gevoelig voor verstoring. Volwassen zeearenden hebben een witte staart en een lichte kop met een gele snavel. Bij jongere vogels is de snavel grotendeels donker. Als de

zeearend vliegt, houdt hij zijn vleugels recht, niet in een v-vorm zoals je bij andere roofvogels vaak ziet.

2 Bever

De bever is het grootste knaagdier van Europa. In 1826 stierf de bever in Nederland uit. In 1988 werd hij opnieuw geïntroduceerd in de Biesbosch, en met succes. Inmiddels is de bever langs alle grote rivieren in Altena te vinden. De bever is een echt familiedier. Hij leeft vaak in een groep van 4 tot 6 bevers in een burcht. Zo'n 'familie' heeft vaak meerdere burchten. Wil je op zoek naar deze knager? Ga wandelen in de uiterwaarden of ga op een speciale bevertocht in de Biesbosch. Dit zijn tochten met een rondvaart(fluister-)boot, wandeltochten of kanotochten.

3 Waterbuffel

Deze grote grazers komen niet van nature in Altena voor, maar zijn als grasmaaier 'in dienst' bij Staatsbosbeheer. Het zijn flinke

eters, die dol zijn op riet. Zo houden ze het gebied open en blijft er ruimte voor het water. Je kunt waterbuffels zien in de Biesbosch maar ook elders in de gemeente. Ga maar eens zoeken in de polder van Wijk en Aalburg.

4 Konikpaard

Ook de Konikpaarden zijn 'ingehuurd' als grasmaaiers. Zowel in de Biesbosch als in andere natuurgebieden kun je ze tegenkomen. Ze grazen bijvoorbeeld in de Groesplaat en ook op de punt bij Woudrichem in de uiterwaarden van Slot Loevestein. Konikpaarden leven vaak in 'sociale kuddes', dat betekent één (volwassen) hengst met een kudde die verder bestaat uit merries en veulens.

5 Ree

Rijdend of wandelend door de polders is het leuk om te speuren naar reeën. Reeën leven 's zomers meestal alleen, in de winter vaker in groepen. Je herkent de mannetjes aan het gewei, en de jongen aan de 'bambivlekken' op hun rug. Die verdwijnen binnen een paar maanden. Reeën zijn vooral vroeg in ochtend of laat op de avond actief, maar vooral in de zomer maak je ook een goede kans om ze overdag te zien. Hoeveel vind jij er?

Bonusdier: de patrijs

Ben je een vogelliefhebber op zoek naar uitdaging? De zeldzame patrijs, vergelijkbaar met een kleine vrouwtjesfazant en herkenbaar aan oranje wangen, leeft in Altena's akkers en graslanden. Dankzij de inspanningen van boeren en natuurbeschermers, heeft deze goed gecamoufleerde vogel hier een veilig leefgebied. Met geduld en geluk kun je hem spotten!

Voor informatie over overnachten, horeca
en nog veel meer wandel- en fietsroutes:
ga naar www.biesboschlinie.com of scan
de QR-code.

Gemeente
Altena